

כתר התורה

ע"ש רבי יצחק אבוחצירא זצוק"ל

הרב יצחק יוסף שליט"א

בית ההוראה הארצי כתר תורה ע"פ פסקי מרן

פרשת וירא תשפ"ה

העלון השבועי

מאמר השבוע

הרב אברהם רחמים

'צחוק – זה לא צחוק'

ומדוע אמונה זו הכרחית ביותר בכדי שיוזכר לבן זכר?
הבה נתבונן ביסוד גדול:

מבארים חכמים: אדם זכאי לנס – כגדול אמונתו!

נבאר: כאשר יהודי מאמין שהקב"ה קל רחום וחנון ומסוגל לעשות עמו ניסים מעבר לחוקי הטבע וההיגיון למרות שאינו זכאי להם, עצם אמונה פשוטה זו בכוחה לעורר עליו את מידת הרחמים ולעשות עמו ניסים גדולים.

יסוד זה אינו מופיע בספרי הקבלה, אלא מובא בחומש שמות, בדברי רש"י הקדושים על הפסוק: "מה תצַעַק אֵלַי דָּבַר אֵלַי בְּנִי יִשְׂרָאֵל וְאֶסְעֶה" - אמר הקב"ה למשה אין הים עומד בפניהם, כדאי זכות אבותיהם והם והאמונה שהאמינו כי ויצאו לקרוע להם הים.

פלא פלאים, עצם אמונת ישראל בריבונות של עולם, שיכול להצילם מפרעה וממצרים, בכוחה לקרוע את ים סוף לגזרים, להוליך עם שלם במדבר ארבעים שנה ולפורר את ספר חוקי הטבע שהעולם נשען עליו לפרורים קטנים הנידפים ברוח.

בדומה לכך כתב ר' חיים מולאוויץ בספרו 'נפש החיים', ואילו דבריו: "ובאמת הוא עניין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינין ורצונות אחרים, שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל, כשהאדם קובע בלבו לאמור, הלא ה' הוא האלוקים האמיתי, ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם, וכל העולמות כלל. והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו, ומבטל בלבו ביטול גמור, ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם, ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ברוך הוא, כן יספיק הוא יתברך בידו, שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם, שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל". (שער ג' פרק יב) עד כאן דבריו.

בגמרא (תענית כה). מובא מעשה שארע עם הצדיק ר' חנינא בן דוסא, המוסיף להמחיש לנו מהו כוחה של אמונה.

ערב שבת אחד ראה ר' חנינא את בנתו עצובה. אמר לה: "בתי מפני מה פניך נפולות?"

אמרה לו: "אבא, כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן, והדלקתי ממנו אור לשבת".

אמר לה: "בתי, מה אכפת לך? מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק!" ומה התוצאה? "תנא: היה דולק והולך כל היום כולו, עד שהביאו ממנו אור להבדלה".

ר' חנינא מלמד את בנתו דבר פשוט. מדוע בדרך הטבע שמן דולק ולא חומץ? לשמן הקב"ה אמר שידלק, ולחומץ לא אמר. אם כן, אין סיבה לעצב, הקב"ה יכול לומר גם לחומץ שידלק, ואכן, החומץ דלק.

ר' חנינא לא הרגיש כלל כי התרחש לו נס. מבחינתו מצב זה שחומץ דולק גם הוא בגדר 'טבע'. ולמה? מפני שה' אמר לו. אז מה הפלא? לכן, אין הבדל בין שמן שדולק - לחומץ שדולק. בזכות מחשבה זו זכה לחיות מעבר לחוקי הטבע.

כל זאת ויותר מכך, כאשר יש אמונה. אולם, אדם שאינו מאמין, אינו זכאי שיתרחש לו נס!

הגמרא (סנהדרין צ). אומרת דבר מבהיל: כולו מכירים את המשנה: "כל ישראל יש

המשנן בעמ' 3

בתחילת הפרשה אנו נחשפים לנושא מעניין ביותר. הקב"ה שולח מלאכים אל אברהם ושרה, ומבשר דרכם כי לשנה הבאה יפקדו בבן זכר.

התורה מעידה בשרה אמנו, שכאשר שמעה בשורה זו, צחקה ולא האמינה דיה, כנאמר: "ותצחק שָׁרָה בְּקִרְבָּהָ לֵאמֹר, אַחֲרֵי בְלִתִּי הֵיטָה לִּי עֲדָנָה וְאֵדֹנִי זָקֵן".

מיד לאחר מכן שואל הקב"ה את אברהם: "לָמָּה זֶה צָחָקָה שָׁרָה לֵאמֹר הֲאֵנִי אִמָּנָם אֲלֹד וְאֵנִי זָקֵנָתִי? הֲיִפְלֹא מִה' דָּבָר?!".

וכאן ראוי לנו להבין את נושא השיחה בין הקב"ה לאברהם. אכן, שרה צחקה. אולם, היכן מידת ההבלגה והמושג 'להעביר על המידות'? האם היה הכרח להעיר על כך לאברהם ולגלות לו את סתרי ליבה של אשתו? מדוע לא היה אפשרי להבליג על כך. יותר מכך. חכמים למדו מתוך פסוקים אלו כמה גדולה מעלת השלום. הרי הכתוב 'שינה למען השלום בכמה מקומות, ואף כאן. שרה אמרה: "אַחֲרֵי בְלִתִּי הֵיטָה לִּי עֲדָנָה וְאֵדֹנִי זָקֵן". לפי דעתה, גם אברהם בעלה אינו בר הולדה מכיוון שהוא זקן מופלג.

אכן, הקב"ה הסתיר מחשבה זו מאברהם, ושאלו: "לָמָּה זֶה צָחָקָה שָׁרָה לֵאמֹר הֲאֵנִי אִמָּנָם אֲלֹד וְאֵנִי זָקֵנָתִי?".

הקב"ה שינה מדברי שרה ולא אמר כדבריה: "ואדוני זקן", אלא: "ואני זקנת".

והשאלה חוזרת ונשנית: אם מעלת השלום חשובה כל כך, מדוע הקב"ה נאלץ לומר לאברהם כי שרה צחקה? מן הראוי להימנע מלומר זאת כלל.

ועוד אנו רואים כי בכך לא הסתיים העניין, אלא גם אברהם אבינו אינו מחריש ומבליג, במהרה מזדור להוכיח את שרה. וכאשר אינה מודה בצחוקה אלא מכחישה ואומרת: "לא צָחָקְתִּי!". אברהם אבינו אינו מניחה לנפשה, אינו מכסה על פשעיה, אלא חוזר על דבריו בתוקף: "לֹא. כִּי צָחָקְתִּי!".

יתכן כי שרה עשתה טעות, אך מדוע לסתום ולסתור את כל טענותיה, היה מקום לתת לה את 'הסולם לדרת מהעץ'.

אכן, נוכל לבאר את הדברים, בפירוש מעניין ומיוחד שיוביל אותנו למסקנות שונות, מועילות וחיוניות.

מי לנו כהקב"ה מלך השלום ובעל הרחמים. ללא כל ספק, ודאי היתה סיבה מאתו יתברך להוכיח את שרה. גם לאברהם אבינו, כמובן, היתה מטרה תועלתית בתוכחתו לשרה, ודבריו לא נאמרו לצורך התנצחות והשפלת רעייתו.

הבה נתבונן, התשובה עצומה!

נאמר בפרשה: "וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זָקֵנִים בָּאִים בְּיָמֵיהֶם". בדרך הטבע בגיל בו היו אברהם ושרה, המילה 'ילדים' שייכת רק לשכנים, ומושג זה רחוק מהם לחלוטין. אולם הקב"ה בעל הכוחות כולם ברחמיו וברוב חסדיו, ביקש לעשות עמם נס ופלא מעבר לגדרי הטבע.

בכדי שיתרחש נס מעבר לחוקי הטבע, היה צורך שאברהם ושרה יהיו שותפים בו. כי מבלי שיתרמו גם הם את חלקם, הנס לא יוכל להתרחש כלל.

היתרומה: שביקש הקב"ה מאברהם ושרה לצורך עשיית הנס, היתה אחת ויחידה, והיא: אמונה. דהיינו, אמונה תמימה בכך שלא יפלא דבר מאת הבורא - אין עוד מלבדו! הקב"ה יכול לעשות הכל, ממש הכל. בזה היה עליהם להאמין.

לשאלות בהלכה חייגו

02-5408030

משעות הבוקר ועד 12:00 בלילה

להקדשת העלון לברכה הצלחה
ורפואה ולעילוי נשמת יקיריכם

היכנסו לאתר כתר תורה ketertora.co.il

ולחצו על הלינק לתרומה. וכתבו בקשתכם

שאלה

האם מותר להשתמש במדיה כלים לכלי בשר וכלי חלב בבת אחת, או לכל הפחות בזה אחר זה?

תשובה

ראשית יש לפרט אופן פעולת מדיה הכלים. טרם הנחת הסכום בתוכו יש להוריק הלכלוך שהוא גם ביותר כחתיכות ושיירי מאכל גדולים.

בשלב הראשון אחר הנחת הסכום בתוכו ניתן בעצמה זרם של כשלשה ליטרים מים קרים במשך כעשר דקות על מנת להוריק הלכלוך והשומנונית שיש בעין ולבסוף המים נשטפים ויוצאים חוץ למדיה לצינור הניקוז.

בשלב השני נכנסים ובאים מים חדים ומתערב בהם חומר הניקוי ותפקידם לנקות הכלים היטב, ולצורך כך מתחילים להתחמם לאט לאט על ידי גוף חימום והם הולכים ובאים במערכת סגורה במשך כל תכנית הניקוי ובכך גם מגיעים לרתיחה הרצויה בטמפרטורה של עד כחמשים וחמש מעלות, ושוב, בסוף הפעולה המים נשטפים והולכים.

ובשלב האחרון ניתנים שוב מים חדים (חמים או קרים, תלוי בסוג המדיה) ובהם חומר הברקה, ולאחר מכן מופעל במדיה תכנית ליבוש הכלים.

וכאן המקום להדגיש, כי בשלב הראשון אין נכנסים מים חמים כלל וכלל למדיה, ודבר זה אינו משתנה כלל בין מדיה למדיה, וזה פשוט לכל מי שיודע היטב אופן ותכנות בניית המדיה.

נמצא שעיקר הנידון הוא על השלב האמצעי בו ניתנים מים רותחים על הכלים אשר עדיין אינם נקיים דיים ויכולים הם להבליע ולהפליט הבשר והחלב בכלים.

ונשאל בזה מרן הגאון רבינו **עובדיה יוסף זצ"ל** בספרו שו"ת יביע אומר חלק י' ס"ד סימן ד והביא דברי מרן השולחן ערוך יורה דעה סימן צה סעיף ד וז"ל: יראה לי שאם נתנו אפר במים החמים שביורה חולבת קודם שהניחו קדרות הבשר בתוכה להדיחן, אע"פ שהיה שומן דבוק בהן מותר, מפני שעל ידי האפר נעשה נותן טעם לפגם.

ואף כאן יש לומר שכיון שמעורב במים אבקת סבון ושאר חומרי ניקוי החריפים ונותנים טעם לפגם במים ובכלים מותר להדיחם יחד במדיה אחד.

והנה ה"ט"ז ס"ק טו הקשה מדברי המהרש"ל (חולין פ"ח) שהביא למהר"ל שכתב שפעם אחת בא תינוק ואמר שנפל חתיכה של בורית (סבון) העשוי מחלב לתוך הקדירה, ואמר שאין להאמין לתינוק. ומשמע דאם ברור לנו שנפל שם הבורית, אוסר הקדירה, אף שהבורית עשויה מאפר עם חלב והוא פגום. ונשאר בצ"ע.

אולם הצמח צדק (קרוכמל, הקדמון סימן צא) ישב קושית ה"ט". גם הפתחי תשובה ס"ק ו כתב לחלק דבשר וחלב כל אחד בפני עצמו אינו אסור ורק כשמעורבים יחד האם אסורים והחומר הפוגם גורם שלא יהפכו להיות איסור כשיתערבו יחדיו מאחר ונפגמו בבישולם, משא"כ הבורית המעורבת עם החלב שהוא עצמו איסור.

גם ה"ש"ך ס"ק כא הקשה על דברי השו"ע מדברי התוספות והרא"ש שהקשו איך ציוותה התורה להגעיל כלים בני יומן והרי

המשן בעמ' 3

מכונית שחוסמת את הכניסה והיציאה מחניון של מרכז קניות

ראובן נסע ברכבו לערוך קניות במרכז קניות אושר עד ב-"שמגר", וכידוע החניון שם הוא תת קרקעי, והנה כשהוא בא להיכנס עם רכבו לחניון הוא רואה שישנו רכב של שמעון שלא מצא חניה בתוך החניון וחנה בכניסה בצמוד לקיר, כך ששמעון השאיר מקום צר מאוד שרק מכוניות קטנות יכולות לעבור בו וגם זה בדוחק גדול, והנה בגלל החניה הרשלנית של שמעון בעל הרכב נוצר פקק הן בכניסה לחניון והן ביציאה ממנו, ראובן שהיה "חס מזג" החליט שהוא נכנס לחניון "בכוח" ואכן ראובן נכנס ברכבו וגרם נזק לדלת ולמראה של הרכב של שמעון, קבוצת אנשים שהיו במקום ראו את המעשה ורשמו את מספר הרכב הפוגע, ודנו ביניהם האם ראובן עשה כדין כי אסור היה לשמעון לחנות שם, ולחילופין האם הם צריכים לומר לשמעון שרכבו ניזוק במזיד מדין "השבת אבידה".

תשובה: הכניסה והיציאה לחניון מיועדת לכלי רכב ואסור לחנות שם בשום פנים ואופן ואם רכב חונה שם בצורה רשלנית הוא פוגע בזכותם של בעלי הרכב אשר על כן שמעון שחנה וחסם את הכניסה לחניון שלא כדין מותר היה לראובן לעשות את מה שעשה.

נימוקים: אקדים ואומר על אתר שעל אף שמותר לראובן להיכנס לחניון על אף שהוא ידע שיתכן שרכבו יפגע ברכב החונה היתר זה בא רק לאחר שאין להם ברירה ואין דרך אחרת להיכנס לחניון, וחלילה אין כאן שום היתר להזיק לכתחילה את ממונם של ישראל, ולכן יש להדגיש שלמעשה ראוי להתבונן היטב אם אפשר להמתין או למצוא את הנהג ולא לאבד ממונם של ישראל בחינם, ומשנינו למצוא את הנהג ולא מצאו הרי שאין על ראובן שום חובת תשלום על הנזק בתנאי שהשתדל שלא לגרום נזק יותר מההכרח, וממילא מי שהיו עדים למעשה אין כלל דין השבת אבידה לגבי בעל המכונית הנזק.

מקור הדין הוא בגמ' (ב"ק כח.) "תא שמע הממלא חצר חבירו כדי יין וכדי שמן בעל החצר משבר ויוצא משבר ונכנס, אמר ר"נ בר יצחק משבר ויוצא לב"ד, משבר ונכנס להביא זכויותיו." וכך גם עולה מדברי השו"ע חו"מ (שעט, ד) וכן (שם, תיב. ב) האמנם להלכה בנידון"ד הוא לא צריך לרוץ לב"ד כמ"ש שם (סי' ד) שבכה"ג עבד איננו דינא לנפשיה ואינו צריך לרוץ ו/או להמתין עד שיתבע את חבירו לכן משבר ונכנס משבר ויוצא ואני חוזר שוב אף שראשי ראובן להיכנס לחניה יכנס בזהירות המירבית וזאת בגלל שהכניסה היא רשות הרבים ומיועד למעבר כלי הרכב שיכנסו לחניון ולא היה לשמעון לחנות שם ולהפקיע מהרבים את זכותם לעבור שם בדרך לחניה ומשכך אין חיוב השבת אבידה. [ובמאמר המוסגר יש לציין מתי יש חיוב השבת אבידה רק באופן ששמעון היה חונה כדין וראובן פגע בו ומישהו ראה זאת יש חיוב על הרואה לדווח מדין "השבת אבידה" ולומר לנפגע את מספר הרכב הפוגע אבל כאן הרכב הנפגע חנה שלא כדין לכן אין חיוב השבת אבידה.]

כן ראיתי שהעלו כמה מאחורוני הזמן וכ"כ בספר נתיבות חיים (מורסקי, עמוד תצב) בתשובתו של הרב זילברשטיין. וכ"כ בשו"ת משפטי הלוי (ח"ב סי' ד) עיי"ש.

גם בפסיקה האזרחית אנו רואים שהתייחסו לאדם שחונה במקום שאסור לחנות בו והוא חוסם שלא כדין בחומרה יתירה ונקבעו בפסיקה קנסות כאלו ואחרים ואין כאן המקום להאריך בזה.

אשר על כן אע"פ שמעיקר הדין מותר לראובן להיכנס לחניה, ראובן יעשה זאת בזהירות, ואם פגע במכונית החונה שלא כדין הוא פטור ואין חיוב על הרואים "להלשין" ולדווח לשמעון על הפגיעה.

בברכה יגאל אלון

המשך מע' 1 - מאמר השבוע - הרב אברהם רחמים

להם חלק לעולם הבא". אולם מי שאינו יודע, למשנה זו יש המשך שאינו הכי נעים. והוא: "ואלו שאין להם חלק לעולם הבא", ואחד מהם הוא: "האומר אין תחיית המתים מן התורה". דהיינו, גם אדם שלומד תורה ללא הרף, או מקיים מצוות לרוב, אם הוא אומר שהמתים לא יקומו לתחייה, או אפילו אומר שהמתים יקומו לתחייה, אך אין לתחיית המתים מקור מן התורה, יוצא מכלל ישראל שיש להם חלק לעולם הבא, ולא יזכה בעצמו לתחיית המתים.

הגמרא שואלת: "וכל כך למה?" והתשובה: "תנא, הוא כפר בתחיית המתים - לפיכך לא יהיה לו חלק בתחיית המתים. שכל מידותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה". חשבון פשוט. אם אדם אינו מאמין בדבר - אין הוא ראוי לו. ולא רק בתחיית המתים, אלא גם בשאר דברים.

אדם המאמין שפרנסתו תלויה בבוס שלו, המפקיד את המשכורת בסוף החודש לבנק, ואינה מגיעה מן הקב"ה, גורם לכך שהשגחת הבורא מתמעטת וסרה ממנו, והוא נעשה תלוי בבשר ודם. מי שכופר בכוחו של הבורא, אינו זכאי ליהנות מכוחו. עליו ליהנות ממי שהוא סומך עליו וכך כותב רבינו בחיי בספרו 'חובות הלבבות' (שער הביטחון פרק ד') וז"ל: "ומי דבוטח ביוולת ה' מסיר האלהים השגחתו מעליו ומניח אותו ביד מי שבטח עליו...".

דוגמה נוספת אנו מוצאים בדברי הנביא (מלכים ב פרק ו). כאשר צרו מחנה ארם על הארץ נעשה רעב כבד, "עד היות ראש חמור בשמים כסף ורבע הקב דקונים בתמשה כסף". הנביא מציין שהמוצרים שנמכרו למאכל היו 'ראש חמור' וכן 'דבונים' - פסולת של יונים. אף 'מוזן' זה נמכר במחיר מופקע ביותר, אותו יכלו לשלם רק העשירים.

ובאותו זמן בא אלישע הנביא ומכריז: "שמעו דבר ה'". כה אמר ה' בַּעַת מִחֹר סָאָה סֶלֶת בְּשֶׁקֶל וְסֵאִתִּים שְׁעָרִים בְּשֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל שְׁמֶרֶן". הפלא ופלא! אמנם היום 'ראש חמור' שמונים כסף, אך מחור סאה סולת בשקל אחד. היאומן כי יסופר?

אחד מעוזרי המלך לא האמין לדברי הנביא, ואמר לאלישע בתמיהה: "הנה ה' עֲשֶׂה אֲרֻבּוֹת בְּשָׂמִים הַיְהִיָּה הַדָּבָר הַזֶּה?" - לא האמין לנס. השיבו אלישע: "וְאִמָּר הִנֵּה רָאָה בְּעֵינֶיךָ וּמִשֶּׁם לֹא תֵאָכֵל!"

וכך היה. בפתע פתאום הניס ה' את כל מחנה ארם, החיילים נמשו את כל רכושם ואת מוזנם, ואז - "וַיְהִי סָאָה סֶלֶת בְּשֶׁקֶל וְסֵאִתִּים שְׁעָרִים בְּשֶׁקֶל כְּדָר ה'". מה קרה לעוזר המלך שלא האמין? "וְהַמֶּלֶךְ הִפְקִיד אֶת הַשָּׂרִישׁ אֲשֶׁר נִשְׁעַן עַל יָדוֹ עַל הַשָּׁעַר, וַיִּרְמָסוּהוּ הָעָם בְּשֶׁעַר וַיָּמָת, בְּאֶשֶׁר דָּבַר אִישׁ הָאֱלֹקִים". הנס התרחש, אך השליש לא זכה ליהנות ממנו.

ומדוע נענש בצורה חמורה שכזו? לפי שלא האמין שיכול להתרחש נס כזה, לכן לא היה רשאי ליהנות ממנו.

לסיכום: אדם זוכה לניסים כפי מדרגת אמונתו.

אם נאמין בהקב"ה 'שהכל נהיה בדברו'. נבין, כי כאשר ישנה אמונה תמימה המושג 'אי אפשר' איננו קיים כלל. הידבקות זו בבורא מגבירה את הסיכויים לחיים מתוקים המתובלים בניסים ונפלאות מעבר לטבע ולהיגיון. מי שלא מאמין בכך, יאלץ לחיות את כל חייו לפי 'ספר הטבע' ושכל אנוש.

כעת נשוב לפרשה.

כאשר הקב"ה הבטיח לאברהם כי הוא ושרה אשתו יזכו לפרי בטן למרות גילם המופלג, היה צורך שיאמינו באמונה שלמה בדברי הבורא.

כאשר הקב"ה ראה כי שרה צחקה לשמע הבשורה, היה זה סימן כי אמונתה פגומה במעט מן המעט, ואינה שלמה לחלוטין. וכמו שהזכרנו, כאשר אין אמונה שלמה בריבוננו של עולם שיכול לעשות כרצונו, אזי אפשר לאבד את הזכות לנס. חוד מחט קטן ביותר, בכוחו לפוצץ בלון ענק.

הצחוק של שרה היה הרה גורל, בכוחו היה להכריע אם יוכל להתרחש הנס או לא.

מכיוון שהיה צורך לתקן את המעוות, הקב"ה הגיע לאברהם ואמר לו שאם הם רוצים לזכות לפרי בטן, עליהם להתחזק באמונה שלמה, ורק אז הנס יתרחש. ולכן שאל את אברהם: "למה זה צחקה שרה?"

הקב"ה טען טענה זו למענם, בכדי שיוזכו לפרי בטן. על כן, אברהם אבינו הודרז לשאול את שרה: "מדוע צחקת? צחוק זה מונע מהנס לחול עלינו".

שרה מחמת היראה השיבה: "לא צחקתי" - היא לא האמינה כי מעט צחוק זה בכוחו לבטל את הנס, ועליו הקב"ה קובל.

אך אברהם חזר ואומר לה: "לא, כי צחקת" - המעט שבמעט שחייבת, הוא זה שיכול למנוע מאתנו את התגשמות הנס. עליו לתקן את המעוות ובכך נזכה לניסים ונפלאות.

אם כן, דבריו של הקב"ה, אדון השלום, היו לשם תועלת מרובה לאברהם ולשרה, וודאי שלא היתה כאן תוכחה קטנונית, אלא תועלת מרובה לעולם כולו - הולדת יצחק.

ידי רצון שזוהי לאמונה שלמה בקב"ה ולהיות אוהביו של מקום 'כצאת השמש מגבורתו' - אמן!

המשך מע' 2 - נשאלו בקו - הרב אלון בן שבת

המים שבלעו מהכלים נעשו נבלה וחוזרים ואוסרים את הכלים!!
ואם איתא לדברי השו"ע הא יש תקנה ליתן אפר במים?

אולם בשו"ת חכם צבי סימן קא דחה קושיית הש"ך שהרי יש דברים שהם ודאי פוגמים המים ועל כרחך לומר שהתורה התירה כלי מדין מדין הגעלה ולא מדין נותן טעם לפגם וכו' ע"ש.

ואף דקיי"ל דנותן טעם לפגם לכתחילה אסור, ורק בדיעבד אין לאסור התבשיל? וכן הקשה בכנסת הגדולה (הגב"י אות מו) וכתב: ולכן לענין מעשה איני סומך על הוראת מרן להתיר לבשל לכתחילה בכלים הללו אלא אם כן כשהכלי האחד אינו בן ימון, וכ"ש שניהם אינם בני ימון, משא"כ כששני הכלים בני ימון. ע"ש.

אולם ביביע אומר כתב דאין להשגיח בדברי הכנה"ג הללו ומה שנמל"פ מותר רק בדיעבד, הני מילי כשהיה מושבח מעיקרו ואח"כ כשעבר עליו כד' שעות נעשה פגום, אבל דבר שהיה פגום מעיקרו כמו "אפר" יש להתיר לכתחילה להדיח בו הכלים. והביא סייעתא לזה מדברי הראשונים ושכ"כ גדולי האחרונים. ע"ש.

ואין להקשות מהא דאין מבטלין איסור לכתחילה ואף כאן מבטל איסור בשר וחלב על ידי פגומת המים, דכבר כתב הר"ן (ע"ז לג.) דלא אמרו דאין מבטלין איסור לכתחילה אלא במתכוין לערב את האיסור בהיתר כדי ליהנות ממנו, אבל המכוין להכשיר את הכלי ואינו נהנה מהאיסור, מותר.

וכן בזה אינו מכין ליהנות מהבשר וחלב כלל אלא להדיחם ולהעבירם, ואין חשש של ביטול איסור לכתחילה.

וכיו"ב כתב הבית יוסף ביו"ד סימן פד בשם האורחות חיים, מעשה שנפלו נמלים בתוך הדבש, והורו שיש לחמם הדבש עד שיהא ניתך, ויסנן הדבש, וישארו הנמלים למעלה, ואין לאסור משום מבטל איסור לכתחילה, שאין כוונתו אלא לתקן הדבש. ע"ש.

ולמעשה העלה ביביע אומר שם, דמעיקר הדין מותר להדיח כלי בשר וחלב יחדיו במדיח אחד, וטוב להחמיר להדיחם בזה אחר זה. ע"ש.

וראיתי בספר הוראה ברורה (הוצאת כסא רחמים סימן צט בביאור הלכה סעיף ה) שהקשו על היביע אומר מדברי הט"ז סימן צט ס"ק ז דלא התירו באין כוונתו לבטל האיסור אלא היכא דאי אפשר בענין אחר וכענין הנמלים שנפלו בדבש שאם יסירם בידיו יתלשו רגליהם או שמפסיד הדבש שעליהם (עיין מש"ז, ועוד). ואם כן במדיח כלים באפשרותו להדיח בזה אחר זה?

ויש ליישב בפשיטות כשם שבדבש חשיב כאי אפשר בענין אחר משום ההפסד המועט של הדבש שעל הנמלים אף כאן אם יבוא להדיח בזה אחר זה יש בזה הוצאות החשמל והמים וחומר הניקוי שהרי יכול למלא מדיח אחד ובו כל הכלים כלי הבשר וכלי החלב גם יחד, ואין הכי נמי אם יש לו כמות גדולה של כלי חלב שיכולה למלא מדיח אחד וכמות גדולה של כלי חלב שיכולה למלא מדיח נוסף, בזה ודאי שיש לעשותם בזה אחר זה.

הלכה למסקנה: מעיקר הדין מותר להשתמש במדיח כלים בבת אחת לכלי בשר וחלב יחדיו, וטוב להחמיר להדיחם בזה אחר זה.

ואם יש לו כמות גדולה של כלי חלב וכלי בשר אשר כל אחת מהן יכולה למלא מדיח, יש להדיחם בנפרד בזה אחר זה ולא לערבם בשעת ההדחה.

בברכה

אלון בן שבת

מטרות העמידה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

כתר תורה

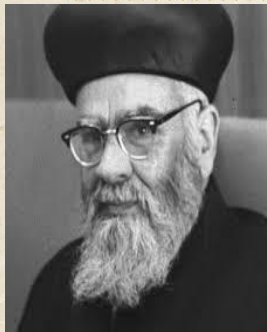
על פי פסקי מרן הגאון
רבינו **עובדיה יוסף זצ"ל**
ובנו ממשיך דרכו הראשון
לציון הרב **יצחק יוסף שליט"א**

רבינו הקו נותנים מענה
לכל חלקי הארץ
ואזור בנימין בפרט

בית ההוראה נותן
מענה הלכתי ועוץ רפואי
בדיני טהרת המשפחה

בברכה
קו ההלכה כתב תורה

חיגו במשך כל שעות היום
02-5408030

שור המאה מן המדרח

הרב יוסף חיים בן שבת

הרב יצחק ניסים

הראשון לציון הרב יצחק ניסים זצ"ל. נולד בבגדאד בשנת תרנ"ו (1896) ביום הראשון של חנוכה, לאביו רבי רחמים. הרב יצחק ניסים זצ"ל נולד בבגדאד בשנת תרנ"ו (1896) ביום הראשון של חנוכה, לאביו רבי רחמים. הרב יצחק ניסים זצ"ל נולד בבגדאד בשנת תרנ"ו (1896) ביום הראשון של חנוכה, לאביו רבי רחמים. הרב יצחק ניסים זצ"ל נולד בבגדאד בשנת תרנ"ו (1896) ביום הראשון של חנוכה, לאביו רבי רחמים.

בשנת תרפ"ה (1925) עלה לירושלים משאת נפשו עם נאוות בית ויקטוריה, וכאן הפך את ביתו לבית ועד לחכמים. בהיותו ידוע כבעל היקף ראייה רחב ובקי בהווות עולם, נהרו אליו ממקומות שונים להתייעצות בענייני הלכה והנהגת הציבור. ספרייתו התורנית היא מן היחידות במינו.

כהונתו כראש לצ"צ. בשנת תשט"ו (1955) נבחר לכהונת הראשון לציון הרב הראשי לישראל לאחר הרב מאיר חי עוזיאל זצ"ל. מיד עם כניסתו לתפקיד הרם ניכרה עצמאותו ודרכו המיוחדת כמעט בכל שטחי פעולותיו. הרב שאף מאוד להידברות ויצירת יחסי רעות בין כל חלקי העם, גם אלה שנתרחקו מקיום מצוות התורה. סיוריו בקיבוצים ובערים ואף אל יהודי התפוצות, גישתו, שיוחיו ויכולתו המופלאה להסביר השקפותיה של היהדות, משכו את לבם של הרחוקים, הגבירו את ההבנה ההדדית וקירבו לבבות.

בתוקף רב נלחם לביטול מחיצות עדתיות ואחרות; ביתו שימש מקום מפגש לכל החוגים, אנשי ציבור ומפלגה, מלומדים ואנשי כלכלה, דיפלומטים וראשי קהילות מן הגולה. הופעותיו הפומביות לא היו דווקא במקומות של שמירה תורה ומצוות. דבריו נאמרו בלשון קצרה וברורה, רעיונותיו הובעו בבהירות, שגם אדם מודרני יכול היה להביןם ולהתרשם מהם. כך הוא בנה גשרים בין אנשי דת ומדע, ובניהם לבין אנשי ציבור וחברה ונוצרה הידברות מועילה ופורייה. ובנוסף, הקים הרב ניסים בית מדרש להכשרת רבנים, ובין בוגריו היה הראשון לציון המלוכ"נ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל.

בתקופת כהונתו היתה המדינה בראשית דרכה. מאבקי הרבנות בנושאים שונים אז היו משמעותיים לאותם זמנים ולעתיד לבוא. היו אלה ימים סוערים בתולדות המדינה ובתולדות הרבנות הראשית בפרט. כאמור, לא חשש הרב ניסים להשמיע את דעתו בכל עניין שנראה לו שעל הסמכות הרוחנית לומר את דברו, גם אם אלה לא היו לרוחו של השלטון אשר לא אחת תקף את צעדיו והחלטותיו. אופיו האמין וסלידתו מן החנופה סייעו לו להנהיג את הרבנות בתקופה של זעזועים קשים.

לא אחת עוררו מעשיו פולמוס ציבורי, אך בראייה למרחוק, גם יריבו הכירו בצדקת עמדתו. כך היה, למשל, בעת ביקורו של האפיפיור פאולוס ה-6 בישראל. המדינה התכוננה לקבל פניו בטקס ממלכתי, אשר במסגרתו היה צריך הראשון לציון ליטול חלק בקבלת פניו של האפיפיור במגידו, אך הרב הראשי סירב. הוא סבר שאם הוא יוצא לקבל את פני האפיפיור, אזי על האפיפיור, כראש הדת הקתולית, להשיב ביקור לראש הדת היהודית ולפחות לעשות מחווה כלשהי של נימוס כלפי הדת היהודית. הרב חשש שאם לא יתקיים תנאי זה, ייווצר רושם, חלילה, שמעמד הדת היהודית וראשה נחותים ולא היה מוכן לתת לכך את הגושפנקא שלו. תוצאות הביקור אשר השאיר זעם ומבוכה בישראל ובעולם היהודי הצדיקו את עמדתו של הרב זצ"ל אף בקרב אלה שהתנגדו תחילה נמרצות לעמדתו. ואפילו עיתון "הארץ" הידוע כיום לשמחה, הודה בכך במאמר ראשי בקובעו שכשם שביקורו של האפיפיור בארץ היה מאורע היסטורי לנוצרים, כך עצם העובדה שהרב הראשי לא קיבל את פניו היה בו משום מעשה היסטורי ומתן תוקף לעצמאות ישראל. אלפי מכתבים ומברקים הגיעו ללשכתו של הרב הראשי מרחבי העולם היהודי שתמציתן: "זקפת את קומתנו!".

הימים הם טרם מלחמת ששת הימים, והרב לא חדל מלהתריע על כך שאין רגל יהודי בירושלים העתיקה, ואין גישה לכותל המערבי ולמקומות הקדושים. וז"ל באחת מנאומיו: "על כולו להיחלץ למימוש מובנה ומשמעותה ההיסטורית של גאולת הארץ, במלחמת ששת הימים, ובמה שנמשך כוחה. ירושלים ורוב חלקי הארץ, שנשתחררו לפני כשנה, טרם נבנו, ועדיין הפרוץ מרובה על העומד, ואין רוב מישראל שיושב בהם. ירושלים עיר הנצח ועיר השלום. חכמינו אמרו ברוח קודשם, שכשיתקבצו הגלויות לתוך ירושלים יבוא השלום לעם ולעולם כולו. ואלה דבריהם: אין הקדוש ברוך הוא מנחם את ירושלים וישראל שנאמר 'וישב עמי בנווה שלום אלא בשלום'. ותגיע השעה שגם האומות כולן יכירו בחשיבות בניינה של ירושלים ובקיבוץ בניה לתוכה שלום העולם" ע"כ.

ואכן זיכה ה' וראה בירושלים שחברה לה יחדיו. לאחר מלחמת ששת הימים עשה מעשה גדול בהעבירו את בית-הדין הגדול, שהיה נשיאו, לבניין שלונח הכותל הדומי הסמוך ללשכת הגזית, שהיה מקום מושב הסנהדרין.

הרב כיהן בתפקידו עד שנת תשל"ג (1973), במשך ח"י שנים. בתשעה באב, יום חורבן הבית, שנת התשמ"א (1981), בחצות היום, השיב את נשמתו לבוראו. חיבורו העיקרי הוא **שו"ת 'בין טוב'**.

לאור הנרות - לגדול לאורם של נרות השבת

חברה יקרה ואהובה, שעת הדלקת הנרות - שיא השיאים של יום השישי בו מפסיקים את כל העשייה ופונים לקבל את פניה של שבת המלכה ושל השכינה שמגיעות לבית. יום השבת מתחיל הוא באור שיונק מאור הגנוז, אותו האור שנברא ביום הראשון של בריאת העולם ויש בו שפע מסוף העולם ועד סופו.

ולכן זו שעת רצון שמיוחדת לתפילה, שהיא הצינור לקבל מכל הטוב הזה בלי גבולות, בשפע, כפי אשר כלי הנפש שלנו מסוגלים להכיל. תפילה על עצמנו, הילדים, הבעל, המשפחה וכלל ישראל, כל אחד באשר הוא. ואת נושאת את השרביט בשיח שפתותיך מוריקה לכולם שפע. זוכה לשאת תפילה לבורא העולמים, בזמן מסוגל וקדוש זה לנחת מהילדים ולבקש על עתידם, על מזלם, ושיישאו חן. לזכור ולהיזכר בכל הצרכים, לבקש סייעתא דשמיא הלאה, לגדול מבחינה פנימית, מבחינת אור הנשמה שלנו שנזכה להזריח אותו בעולם, בלי מסכות, נקי וטהור, כמו שהוא באמת. בואי יחד, נתנתק מכל מעטפת הלחץ והסטרס היומיומיים שאנחנו חוות בלי הפסקה, ונפנה את הלב והדעת להאיר באור יקרות זה. שנתמלא מהשפע הזה בתוכנו עד שיגלוש גם לכל סביבותינו, ואיך עושים את זה?

העבודה שלנו פה - להאיר, הארנו את הבית באור הנרות - כתיקון לחטא עץ הדעת בו כיבתה האישה אורו של עולם. ועתה נמשיך את האור. אנו באים להאיר אורו של עולם, נאיר סביבותינו, נאיר לקטנים שמשתובבים, נאיר לגדולים שעסוקים בענייניהם, נאיר לבעל, לאורחים ואם אין אף אחד לידנו עתה אפשר להאיר טוב על היקרים לנו אף אם זה בינינו לבין עצמנו האנרגיה עוברת. לחשוב על כלל מערכות היחסים שלנו להבין שגם במקומות שצריכים תיקון יש המון טוב לראות אותו, להודות בו ולהודות עליו. חושך לא דוחים במקלות חושך דוחים ע"י אור גם אם הוא קטן עדיין הוא מגרש את החושך. חשכת הגלות, עם ישראל עוברים דברים, כולנו נחזיק באור קטן בתוכנו נטפח אותו וניזן אותו. והנקודה העיקרית שאני רוצה להדגיש זה האור שנאיר לעצמנו, עשינו, עברנו התמודדנו ומגיע לנו שנודה בכך שאנחנו ראויים. אנחנו נמצאים בעולם המעשה וזה אומר שאנחנו לא מושלמים, נבראנו כבני אדם טעויות, חסרונות ומגבלות זה חלק מהאנושיות שבנו אך זה לא מוריד מערכנו ולא מערך זולתנו. ניתנת לנו הזכות להתבונן ולקחת אחריות הלאה לעתיד, לטעות ולשוב ולתקן כל פעם מחדש. ומכל מקום נזר הבריאה אנחנו, ויש לנו מקום וזכות קיום בעולם מעצם בריאתנו בו, ואנחנו אהובים על ידי בורא כל העולמות, ללא כל תנאי והוא מכין לנו שפע כל העת, הבעל שם טוב הקדוש אומר שה' אוהב את הרשע הכי גדול הרבה יותר ממה שאנחנו מסוגלים לאהוב את הצדיק הכי גדול.

יתכן שזה יהיה קצת מאתגר בהתחלה אך די מהר נוכל לראות את תוצאת הזריעה של ברכת השבת היקרה בתוכנו. יכול להיות לכל אחת אתגר שונה ומיוחד, ולכן עדיף לבחור את המקום בו קל לך יותר לאחר שתראי תוצאות תוכלי לשכפל את ההצלחה בעוד ערוצים. לבחור דבר קטן שאת מצליחה ומסוגלת להאיר עליו.

ונסיים באתגר שבועי שהוא גם הזדמנות להרבות את הטוב בעולם ואת האור. להתחייב בכל יום לומר לעצמך לפני השינה כמה מילים טובות על מה שעשית היום, על ההתמודדות שלך, על הבחירות שבחרת בהם - עטופים בחמלה הבנה ורוד, מילים שיתנו לך כוח ויטעניו אותך באנרגיה שאת זקוקה לה. אל תחכי שמישהו יאמר לך כמה השקעת - תאמרי זאת לעצמך, כמה התגברת, כמה זכית להתאפק ולשמור את עצמך מלכעוס, גם אם נפלת אחר כך זה לא מקטין את ההתאפקות שסיגלת לעצמך, כל הכבוד!!! תבני את החוסן הפנימי שלך ותהיי שם בסוף יום מעבירה את העשייה היומית שלך ואומרת לעצמך: אני שמחה בך שזכית לנהוג כך או לבחור כך או לעשות כך אפילו לרצות כך, תודה לך ה' שזכית אותי. את בסה"כ בן אדם וזכית להתעלות מעל המציאות האנושית ההווה שאנחנו חיים בה, הלחצים הדחק, האיומים המפתיעים, הלחץ. פרגני לעצמך לבחור את הרצונות שלך, גם אם הם לא מגיעים לידי ביטוי הם עדיין חלק מהיציאה לאור של אור נשמתך. תאפשרי את זה - תביעי, אל תתעלמי ותדחיקי אותם כי הם באים מעמקי נשמתך, וזו הדרך שלך לתת לטוב שבך לפרוץ החוצה, ר' נחמן מברסלב כותב בספרו (ליקוטי מוהר"ן רפ"ב) ואפילו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצוא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על-ידי- זה מעלה אותו באמת לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה, וזה בחינת "יעוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו" (תהילים ל"ז) אפילו במקומות שאת חושבת שאין לך בהם סיכוי, שהתייאשת כבר שאבדה תקווה תתפללי מול הנרות והקב"ה יאיר לך בהם את הטוב, כך תוכלי בס"ד ליזכות לישועות גדולות ולמשוך שפע עצום לחייד, שמחכה לך מעצם היותך, מעצם נשמתך המאירה, שתזכי לרוב טובות ישועות ונחמות ונזכה לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

שלם שלום

איילת דפן

מטרות העמותה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים